

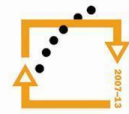
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Jihomoravský kraj

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

Mateřská škola speciální, Základní škola speciální a Praktická škola, Brno, Ibsenova 1

Alternativní a augmentativní komunikace a její využití v praxi naší školy

-
- Naše zařízení je primárně určeno žákům s těžším stupněm mentálního postižení.
 - Mezi charakteristické znaky tohoto postižení patří i narušená komunikační schopnost.
 - Komunikace a zejména mluvená řeč, má velký význam pro rozvoj inteligence a podporuje rozvoj myšlení.
 - Proto hledáme náhradní způsoby, kterými by se tyto děti mohly vyjadřovat, aby se mohly lépe rozvíjet.
 - Alternativní a augmentativní komunikací kompenzujeme nefunkční řeč.

I. Využití AAK v běžné třídě speciální

Z metod AAK využíváme grafické symboly - piktogramy a to:

- jako prvek podpory komunikace
- vizuální podporu v procesu myšlení – učení
- v orientaci žáků v prostředí školy i v blízkém okolí

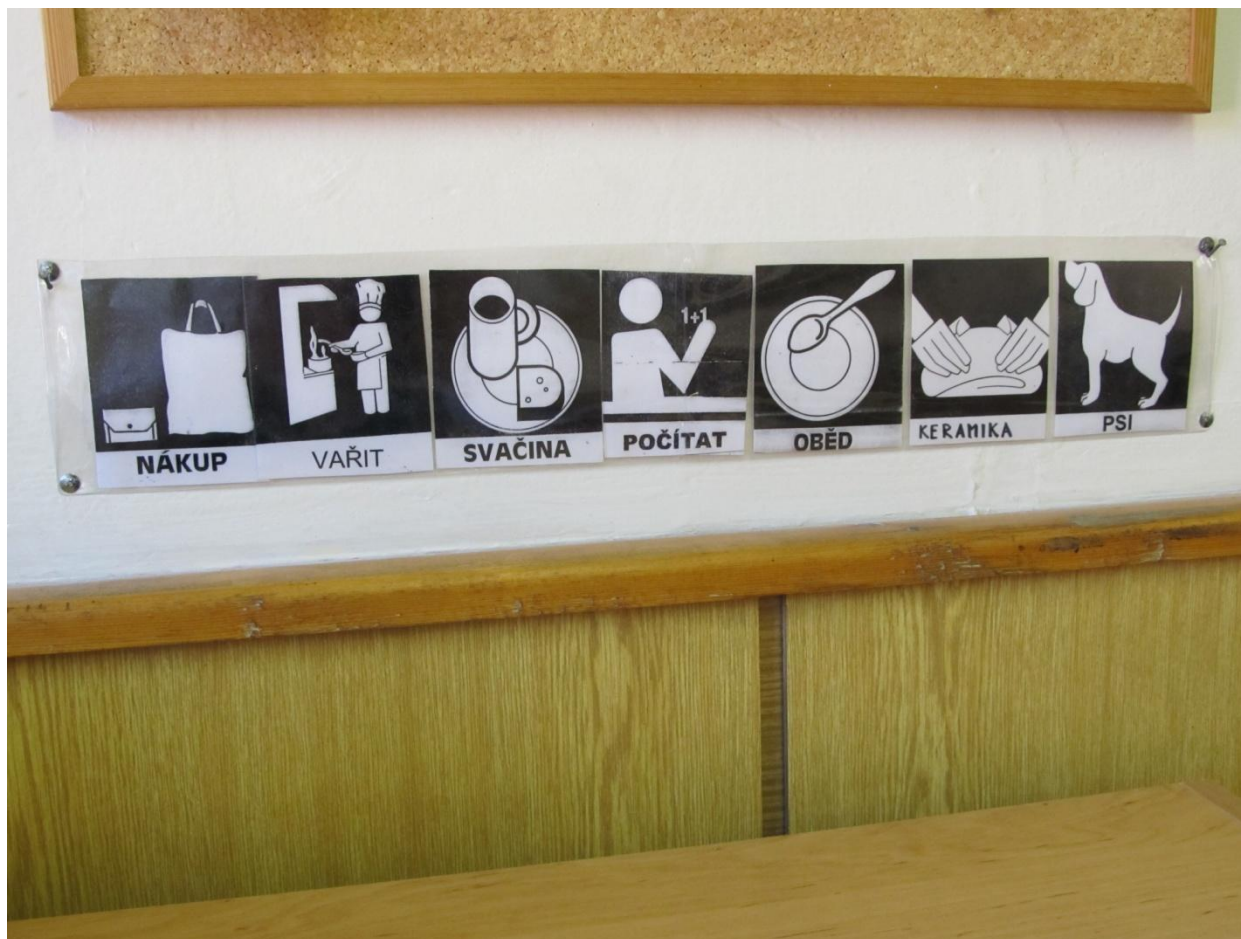
Piktogramy využíváme v těchto oblastech

- 1. označení míst

(na šanonu pro sešity z jednotlivých předmětů)

- 2. orientace v denních činnostech
(při ranním sestavování rozvrhu na konkrétní den)

- 3. ve výuce k popisu jednotlivých činností
Při nakupování.

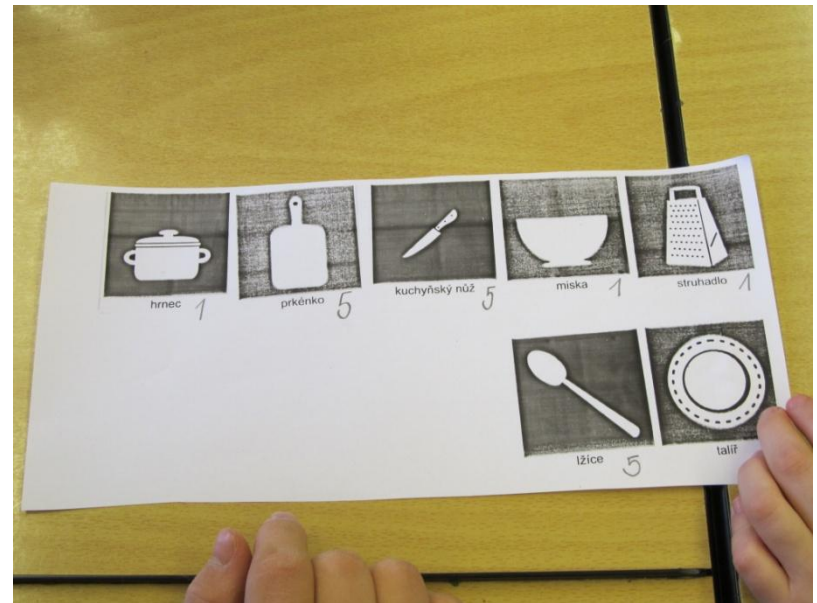
- Do supermarketu žáci přicházejí s nákupním lístkem, kde je vyobrazena surovina, kterou mají v obchodě najít a koupit.
- Lísteček v ruce jim pomáhá konkretizovat pojem a zapsaná číslice počet surovin.
- Tímto způsobem se zvyšuje samostatnost v nakupování.

Při cvičném vaření.

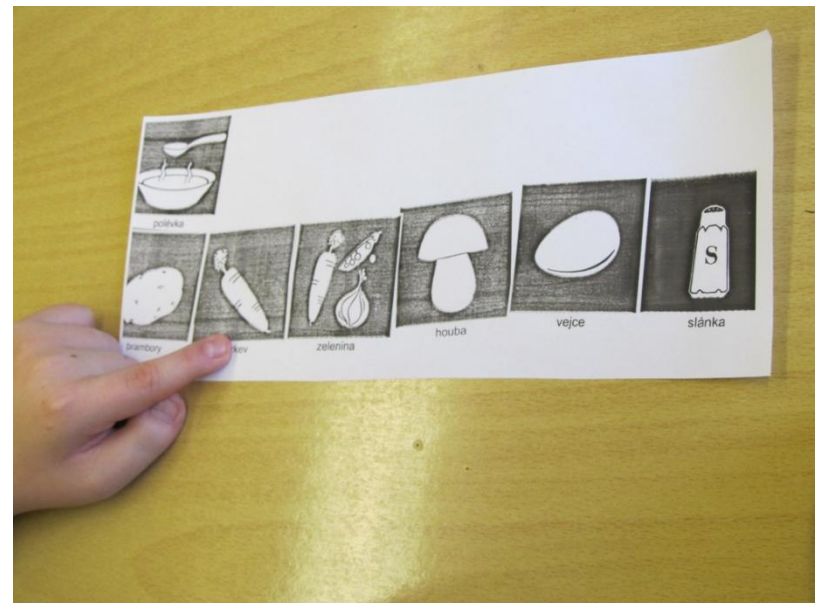
- Na pochopení postupu přípravy jídla a znázornění jednotlivých úkonů v kuchyňce, pojmenování surovin.

- příprava nádobí

- objasnění postupů - sled jednotlivých činností

Při vlastním vaření listy s piktoagramy podpořily:

- větší orientovanost v zadávaných pokynech (podej ze skříně 1 mísu, 3 nože)
- rozvoj slovní zásoby (druhy ovoce a zeleniny, druhy nádobí, činnosti)
- oblíbenost předmětu (rády připravovaly nádobí, četly postup)
- zlepšení pozornosti
- eliminace některých výchovných problémů, pramenících obvykle z nepochopení pokynů, neznalosti pojmu

II. Využití AAK ve školní družině ZŠ speciální

- Ve školní družně využíváme AAK jako součást biblioterapie.
- U dětí je oblíbená metoda Malovaného čtení.
- Učitel čte text a žáci obrázky.

Ukázka: Malované čtení

- Žáci se posadí do relaxačního koutku. Vybraný žák zazvoní na zvoneček, což nám označuje začátek čtení a pro žáky je symbolem pro zklidnění.

- Je vhodné, aby si žák, který bude s učitelem číst, mohl vybrat pohádku sám.

Po výběru
probereme s žáky
obrázky
z nápovědníčku,
abychom se ujistili,
zda je žáci správně
chápu. Pokud tomu
tak není, vysvětlíme
jim jednotlivé
obrázky a můžeme
začít číst.

NÁPOVĚDNÍČEK

DĚDEČEK

BABIČKA

KOBLÍŽEK

MOUKA

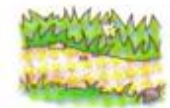
TRUHLA

MÁSLO

OKNO

CESTA

ZAJÍČEK

KOBLÍŽEK

VLK

LES

MEDVĚD

LIŠKA

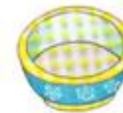
ČUMÁK

DĚDEČEK

MLÝN

MÍSA

KOBLÍŽKY

STŮL

- Na závěr můžeme obrázky žákovi zamíchat a on pak skládá dějovou osu příběhu, právě pomocí obrázků.

- Mnohem náročnější formou je čtení obrázků, které znázorňují děj a dítě jej musí vyjádřit.

-
- Tato metoda umožňuje trénink pozornosti žáka. Musí se soustředit a sledovat obrázky, které mu učitelka ukazuje a které má číst. Zábavnou a příjemnou formou se seznamuje s novými slovy a umožňuje žákovi, který není příliš úspěšný či v kolektivu oblíbený, zažít úspěch.

III. Využití AAK v speciálně pedagogickém centru

Kazuistika

- Chlapec 9 let, se středně těžkou mentální retardací s vyloučenou pervazivní vývojovou poruchou.
- V řečové produkci tvoří emocionální zvuky a citoslovce (ham, haf).
- Dorozumívá se ukazováním a gesty.
- Porozumění řeči je na lepší úrovni - pozná svoje věci, je schopen je identifikovat. Reaguje na výzvu „podej“.
- Rozumí sdělením, které se vážou na konkrétní situaci.

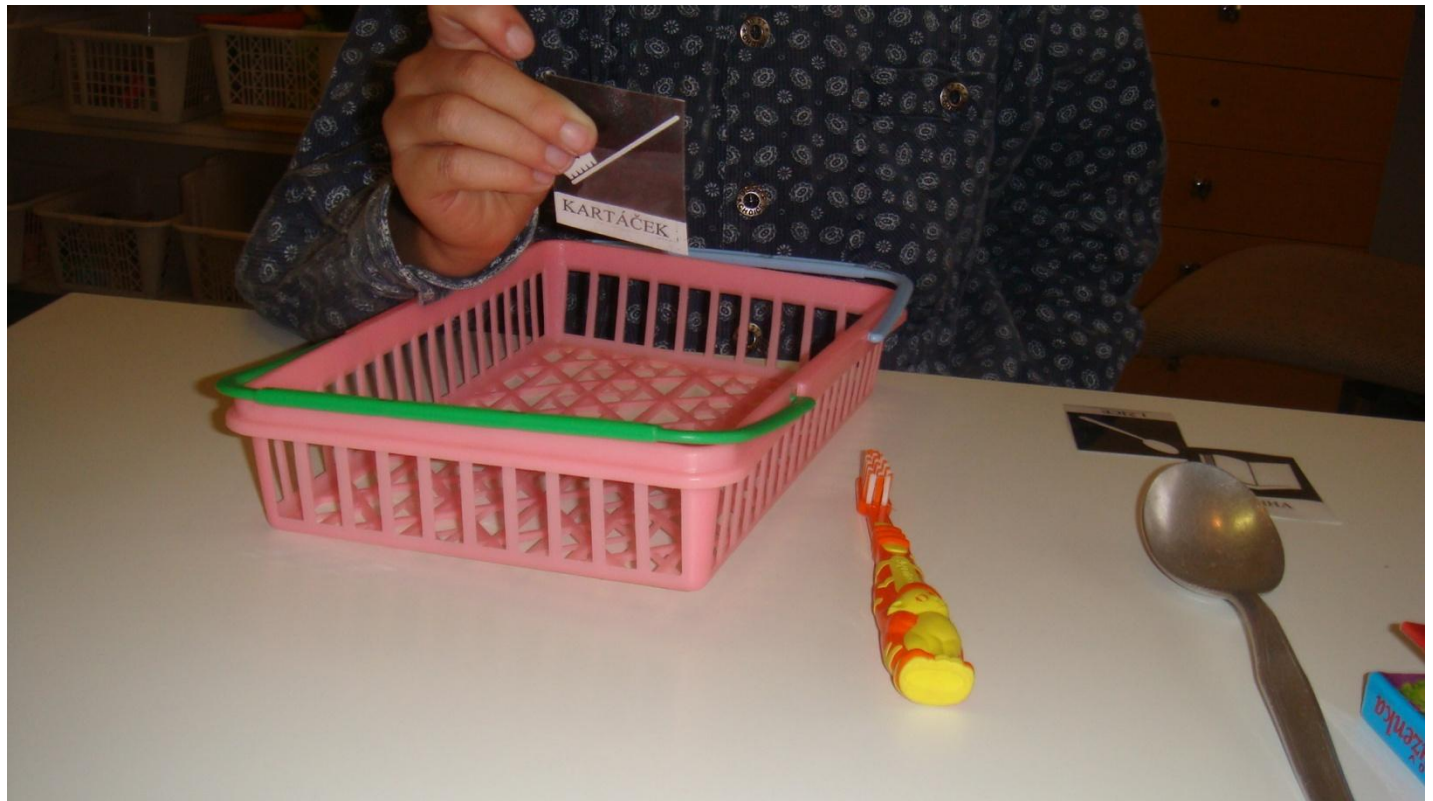
- Návčik jsme začali seznámením se s některými piktoagramy, které zobrazovaly předměty denní potřeby a hračky.
- Já jsem předměty pojmenovávala a společně jsme je označovali piktoogramem.

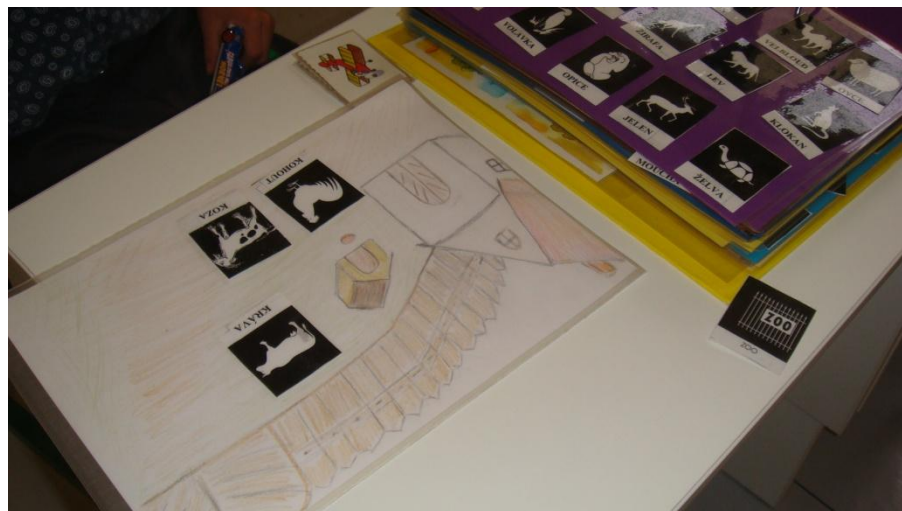
- Postupně jsme se seznamovali s jednotlivými pojmy a tvořili jsme komunikační sešit.

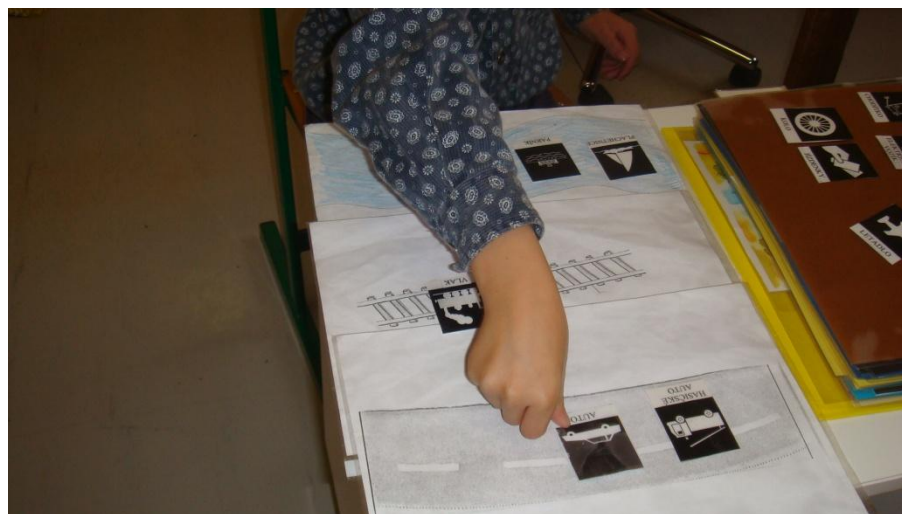
- Návčik jsme využívali v tématických hrách.
- Chlapec chodil nakupovat s košíkem a piktoqramy a výměnou za piktoqram dostal požadovanou věc.

- Pojmenovávali jsme zvířátka, která žijí na dvorku.

- Po čem jezdí dopravní prostředky.

- Ze skříně (kufříku) jsme vybírali oblečení pro panenky-samozřejmě jenom výměnou za piktoqram, který si vybral ze skupiny piktoqramů označující oblečení.

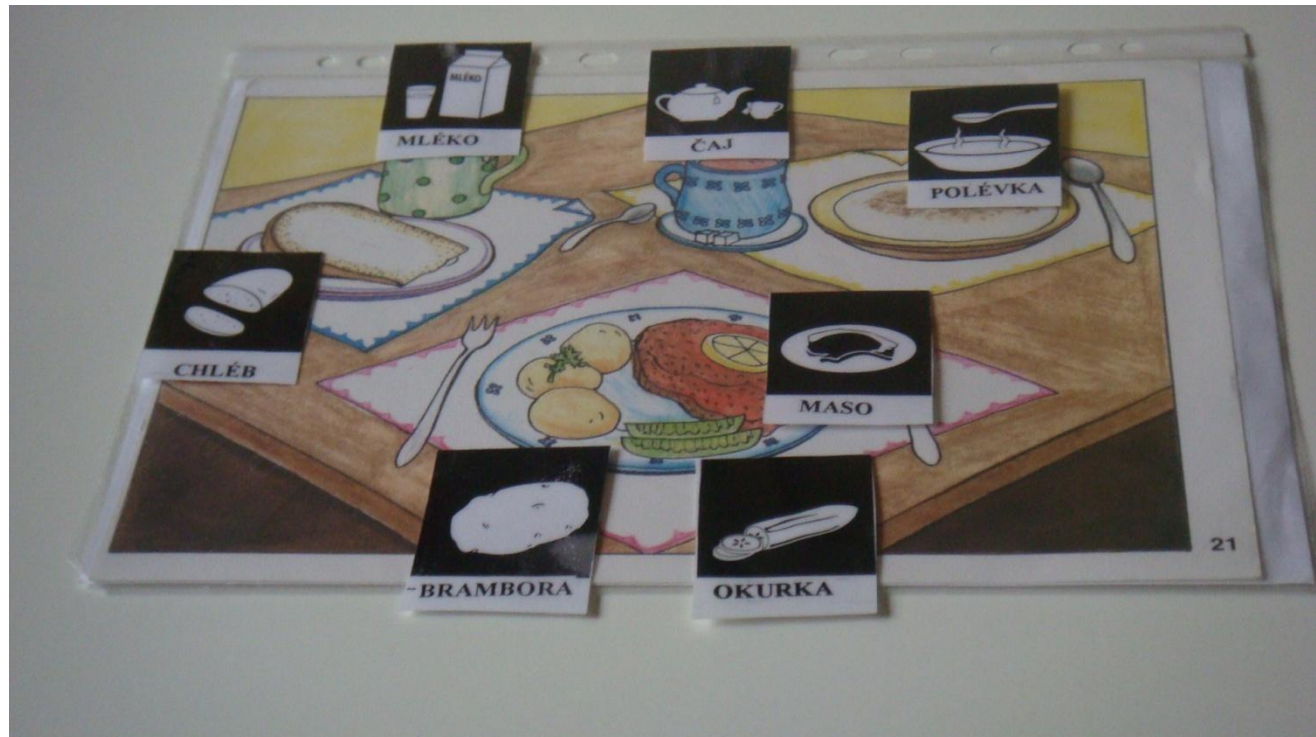
- Po zvládnutí lekce. Chlapec odpovídal pomocí piktoogramů na otázku „Co je to?“

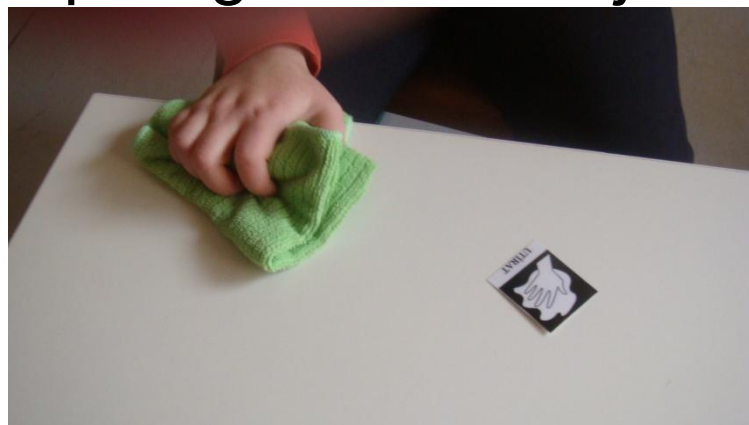
- Rád hraje pohádky, které ve zjednodušené formě komentuje s pomocí piktoqramů.
- Nebo pomáhá s piktoqramovou komunikací posouvat děj pohádky.

- Po zvládnutí práce s konkrétními předměty, jsme přistoupili k popisu jednoduchých obrázků.
- Popisovali jsme, které potraviny vidíme na velkém barevném obraze.

- Činnosti, které představují jednotlivé piktogramy jsme předvedli.
- Hráli jsme hry - vytáhni piktogram a udělej.

- Vybráním jednoduchých dějových obrázků jsme začali tvořit dvojslovné věty, které postupně rozšiřujeme.

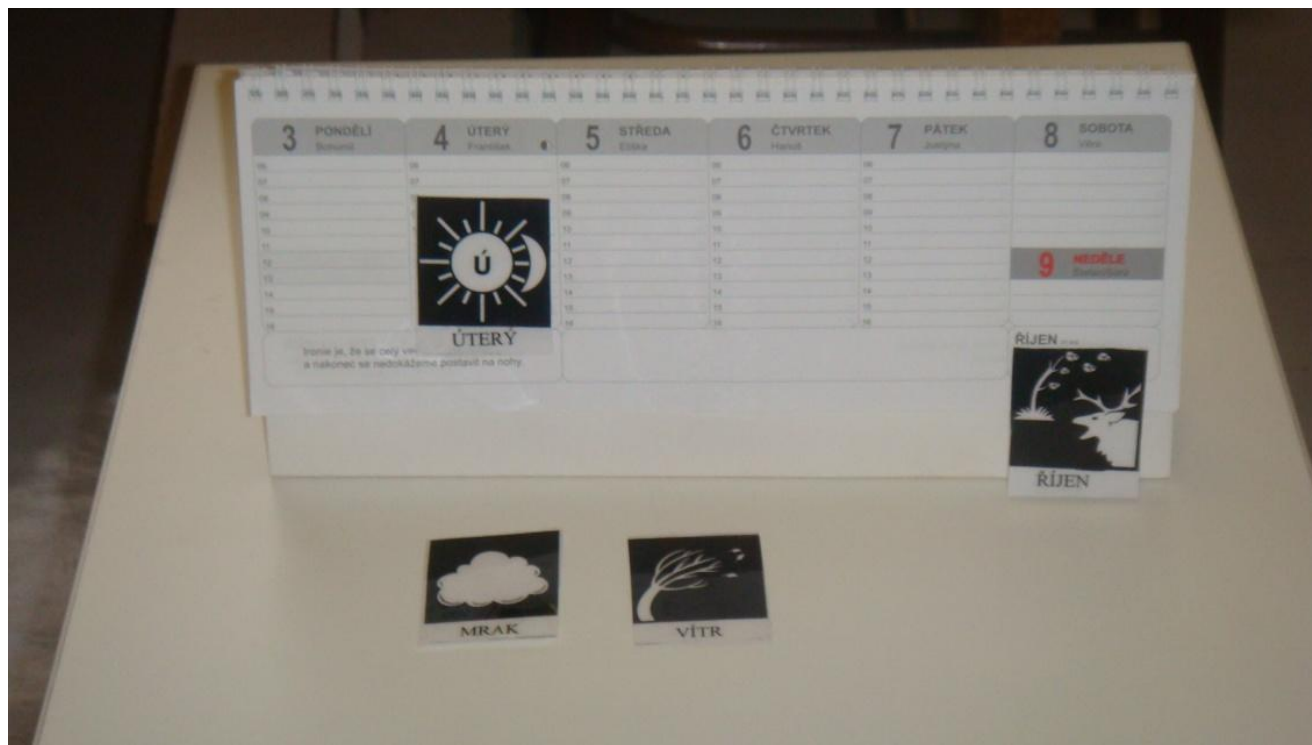
- V současné době se pokoušíme zvládnout některá běžná přídavná jména.

- Orientaci v prostoru cvičíme prakticky a doplníme piktogramem.

- Probíráme dny v týdnu na nalepeném kalendáři piktogramem určíme den. Pohledem venku dáváme i symboly počasí.

Komunikace s piktogramy přinesla chlapci možnost vyjádření svého přání a rozhodování o sobě, posunula verbální myšlení, rozšířila pasivní slovní zásobu, kterou se dnes snažíme jakýmkoliv zvukem i verbalizovat.

Závěr:

- Kurz AAK, který byl součástí projektu, nám uceleně a prakticky podal informace o různých alternativních formách komunikace. Poskytl nám množství praktických ukázek, zapojil nás do aktivních řešení a přiměl nás k hledání vlastních nápadů při práci s dětmi.
- Velkým přínosem bylo, že se ho zúčastnili všichni pedagogičtí pracovníci naší školy a nemuseli si zkušenosti předávat zprostředkovaně. Kladně ovlivnil naši práci a dal spoustu podnětů začínajícím pedagogům. Zkušenějším do jejich zažitých postupů vnesl nové nápady.

Děkuji za pozornost

Mgr. Olga Kulíšková

kuliskova@ibsenka.cz